

## **Budite na oprezu i zaštitite se od pokušaja prijevare**

Na udaru prijevare su svi, bez obzira na dob, spol, stupanj obrazovanja ili zarade, a njezine posljedice mogu dovesti do velikih materijalnih gubitaka, kao i do emotivne rastresenosti.

Treba imati na umu kako se prevaranti koriste vrlo raznovrsnim i sofisticiranim metodama uvjeravanja, koje uključuju izmišljanje isprika i laganje, a sve u svrhu pribavljanja materijalne koristi.

Za očekivati je da će prije ili poslije svatko biti žrtva pokušaja prijevare. Uobičajeni oblici prijevarnog ponašanja uključuju slanje prijevarnih email poruka o neočekivanom dobitku na lutriji, lažnih informacija od banke, lažnih informacija o „besplatnim putovanjima“, kao i „zagarantiranom dobitku“.

Većina slučajeva prijevarnog ponašanja koje dolazi na pažnju Australskom povjerenstvu za tržišno natjecanje i zaštitu potrošača (ACCC) odnosi se na prijevaru postavljanjem zahtjeva za izvršenjem određenih plaćanja unaprijed. Ovakvo prijevarno ponašanje za cilj ima navesti žrtvu na slanje novca, a kao mamac prevaranti koriste prihvatljive i naizgled legitimne razloge, poput većeg dobitka, neke druge koristi ili pak ciljaju na emotivnu ljudsku dimenziju.

Jedan od primjera pokušaja prijevarnog ponašanja nedavno je zabilježen u odnosu na hrvatsku zajednicu u Australiji, među kojima su ciljana skupina stariji, uglavnom umirovljeni članovi hrvatske zajednice.

Prevaranti se predstavljaju kao hrvatski konzularni službenici iz inozemstva, koji žrtvu obavještavaju o problemu njegovog člana obitelji, uglavnom daljeg rođaka s kojim je žrtva davno izgubila kontakt. Objašnjava se kako je rođaku nužno potrebna novčana pomoć, a pritom se navode različiti razlozi. Najčešće se kao razlog slanja novca spominje navodna bolest rođaka ili njegov povratak kući.

Od žrtava se potom zahtijeva da izvrše novčanu transakciju na bankovni račun u inozemstvu. U većini slučajeva prevaranti će zvati žrtvu i po nekoliko puta, svaki puta zahtijevajući više novca. Jednom kad žrtva pošalje novac, više ga je nemoguće dobiti natrag.

Kako biste se zaštitili od navedenih ili njima sličnih pokušaja prijevare, držite se sljedećih uputa:

- Ukoliko Vam se neka situacija čini nevjerojatnom, ne nasjedajte, vjerojatno se radi o laži.
- Budite razumni i uzmite u obzir da ponuda koju ste dobili može biti prijevarna.
- UVIJEK zatražite pouzdani savjet ako ponuda uključuje plaćanje veće svote novca ili preuzimanje nekakve obveze.
- Upamtite da nema mogućnosti brze zarade: jedini koji zarađuju u ovom slučaju su prevaranti.
- Nikad ne pristajte na ponude ili dogovore odmah: recite da niste zainteresirani ili da se želite dodatno konzultirati prije donošenja odluke.

- NIKAD ne šalžite novac osobi koju ne poznajete ili kojoj ne vjerujete. Nepoznatim osobama također nemojte davati informacije o vašim kreditnim karticama ili bankovnim računima.
- Uvijek provjeravajte stanje na vašem računu putem izvadaka o stanju računa koje vam banka šalje periodično. Redovito pratite i podatke o izvršenim isplatama putem vaše kreditne kartice. Ukoliko primijetite transakcije koje su vam nepoznate ili neobjašnjive, prijavite ih svojoj banci ili kreditnoj ustanovi.
- Uvijek čuvajte svoju kreditnu i debitnu karticu na sigurnom mjestu. Ne otkrivajte nikome svoj osobni identifikacijski broj (PIN) i nikad ne držite informaciju o osobnom identifikacijskom broju zajedno sa karticom.

Zaštitite se od pokušaja prijevare postavljanjem zahtjeva za izvršenjem određenih plaćanja unaprijed:

- Budite sumnjivi prema svim neočekivanim pozivima ili elektroničkoj pošti zaprimljenoj iznenada.
- Ukoliko ste u sumnji, posavjetujte se sa obitelji ili prijateljima. Također, obratite se Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Canberri na broj telefona: 02 6286 6988.
- Ne zaboravite kako prevaranti uvijek lažu! Obično se predstavljaju kao predstavnici uglednih organizacija, banaka ili vladinih organizacija kako bi zaveli svoje žrtve.
- Informirajte svoju obitelj i prijatelje o ovakvim prijevarnim ponašanjima, naročito ako dobro ne razumiju engleski jezik.
- Ako saznate da vaš blizak prijatelj ili član obitelji ima namjeru obaviti veliku novčanu transakciju u inozemstvo, pokušajte s njim razgovarati o tome. Ako mislite da je žrtva prijevare, zaustavite ga u tome.

Također se obratite Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Canberri na broj telefona 02 6286 6988.

Posjetite Internet stranicu [www.scamwatch.gov.au](http://www.scamwatch.gov.au) i dodatno se informirajte o ovim i drugim oblicima prijevare, kao i načinima na koje se možete zaštititi.